

CS. JÓNÁS ERZSÉBET

A magyarországi orosz szakos képzés 1989-től 2006-ig

(a Nyíregyházi Főiskola története alapján)

A rendszerváltozás óta a felsőoktatás idegen nyelvi tanárszakjain több koncepcióváltás, szerkezeti átalakítás történt. A változtatások „állatorvosi lovaként” az orosz szakos képzés élte át a legtöbb kísérletezést. Felvázolva a történéseket az alábbiakban a Nyíregyházi Főiskola orosz nyelv és irodalom szakát mutatjuk be.

Történeti kitekintés a tanszék 45 évére

A Nyíregyházi Főiskola jogelődjében, a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán 1962-ben indult el az orosz szakos képzés. Az azóta eltelt, történelmi változásokkal is járó 45 esztendő jelentős kutatástörténeti és oktatástörténeti értéket halmozott fel az Orosz Nyelv és Irodalom Tanszéken. A tanszék egy-egy korszaka önmagában is feldolgozást, kutatást érdemlő időszak.¹

1. Az első korszak a mennyiségi tömegképzéssel jellemezhető. Az alapító tanszékvezető, *Kicska* Antalné dr. oktatásszervező munkája idején, a '60-as években a tanszék huszonöt oktatóval az intézmény legnagyobb létszámú tanszéke volt. A hallgatók százait bocsátotta ki a tanszék minden évben az akkor országosan egységes képzési program szerint.

2. A második periódust a szakmai fellendülés jellemezte. *Papp* Ferenc akadémikus tanszékvezetésének rövid néhány éve alatt, a '70-es évek közepén lendült fel a tudományos fokozatok megszerzését célzó szakmai tevékenység. Számos, akkor pályakezdő oktató ekkor készült az egyetemi doktori disszertációja megvédésére, a kandidátusi fokozatot célzó aspirantúrára. Ez a szakmai felpozíció a következő korszakokban hozta meg érezhető módon a gyümölcsseit.

3. A harmadik korszak a változások első időszaka volt dr. *Székelly* Gábor tíz éves tanszékvezetése alatt. A '80-as években egymás után születtek a tudományos fokozatok, ekkor jelentek meg az első kollektív kutatásokat összegző kötetek. Az évtized közepétől, 1985-től Magyarország főiskoláin, így Nyíregyházán is szerveződni kezdtek a nyugati nyelvek tanszékei. Az Orosz Tanszék önfeláldozó módon segítette ezek kialakulását úgy is, hogy a két idegen nyelv szakos saját kollégáit engedte át az új tanszékek megalapítására, beindítására.

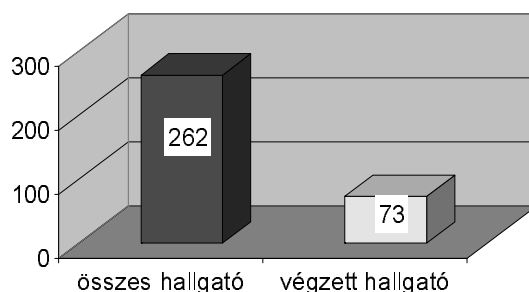
¹ *40 éves az Orosz Nyelv és Irodalom Tanszék Nyíregyházán (1964–2004)*. (Szerk.: Cs. Jónás Erzsébet) Krúdy Kiadó: Nyíregyháza, 2004. pp. 5–13.

Az időszak Magyarország történelmében társadalmi változással, rendszerváltással járt. Az 1989-es rendszerváltozás idején az orosz nyelvi tanszék rendkívül kedvezőtlen – a hektikus politikai közhangulattal is magyarázható – létszámcsökkentést élt át mind a hallgatók, mind az oktatók körében. Ezek a tendenciák érzékletesen képeződnek le az összes oroszos hallgató és oroszos végzősök számában a változások idején és az azt követő évek során (lásd az oszlopos diagramokat).

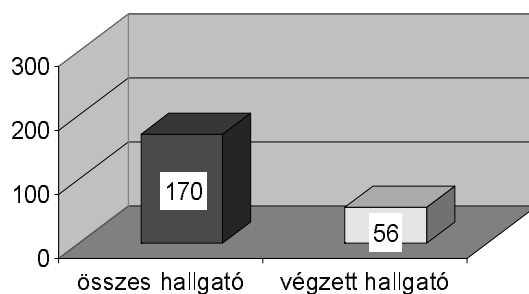
4. A negyedik korszak a megszorítások ellenére a szakmai beérés időszaka. 1993-tól Csekéné dr. Jónás Erzsébet vette át a tanszék vezetését. Ekkor kezdődött az orosz szakosok átképzése a 3 éves nyugati nyelv szakos (angol, francia, német, olasz) képzések keretein belül. A nyugati nyelvek iránti megnövekedett igény önmagában is apasztotta az orosz szak iránti keresletet. Ehhez járult 1995-ben a oktatói létszám jelentős csökkentése; ennek során indoklásként a képzés gazdaságossága került előtérbe. Világosan kitűnt, hogy az orosz szak közmegítélése és a főiskolán belüli erkölcsi pozíciója egyre romlik, hiszen a közoktatásból kiszorult az orosz nyelvi képzés, amely a gazdaságossági szempontból „értékelhető” nagy hallgatói létszámot biztosította volna. Nyilvánvaló volt, hogy ilyen módon orosz szakos tanárookra is csak minimális mértékben van szükség.

**Az orosz szakos hallgatói létszám alakulása a nyíregyházi főiskolán
1989 – 2005**

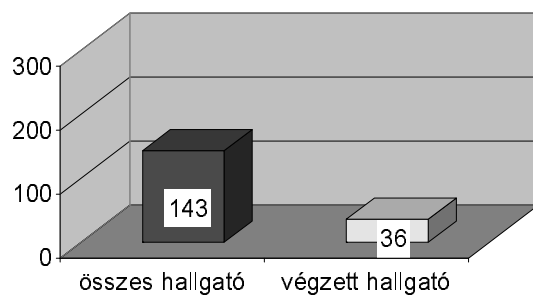
1989/90

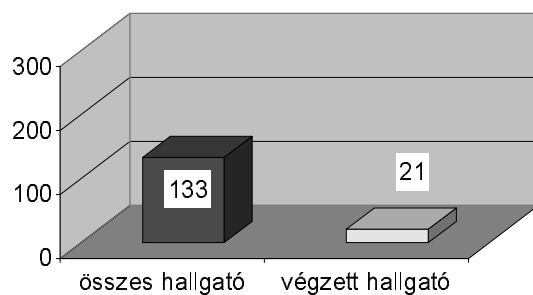
1991/92

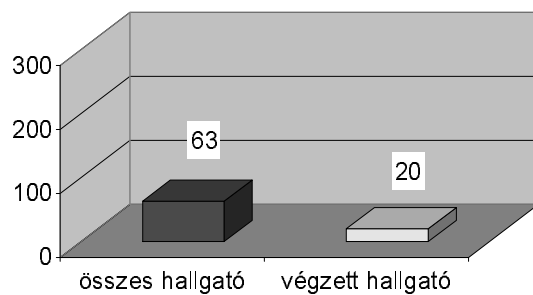
1995/96

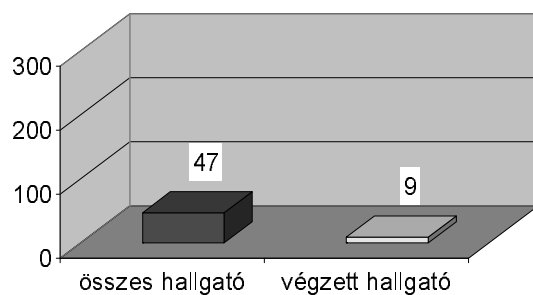
1996/97

2000/2001

2005/2006

A fentebb vázolt lélektani terhek ellenére a felhalmozott szellemi energia még mindig továbblendíti a tanszékét, amely a szakmai, tudományos és oktatásszervező erőfeszítéseknek köszönhetően minőségi előrelépéseket tett: az ezredfordulót megelőző és követő években magyar tudományos fórumok előtt három habilitáció és egy akadémiai doktori védés zárult le sikeresen; Oroszországban is egy eredményes DSc-védést könyvelhetett el a tanszék; a kutatások eredményessége mind a mai napig több száz publikációnak és közel száz könyvnek a megjelentetésével, a hazai és a nemzetközi szakmai fórumokon való folyamatos aktív jelenléttel dokumentálható.²

A tanszék oktatási egységként és kutatóhelyként való megítélése, s mint az orosz kultúra magyarországi legkeletibb, határ közeli bázisának kultúrdiplomáciai értékelése jelenleg is kettős. Egyfelől nem lehet el nem ismerni, hogy a szakmai teljesítmények alapján és a magas akkreditációs minősítés következtében a főiskola megítélését pozitívan meghatározó eredményességi tényező. Másrészt viszont az itt folyó tanár szakos képzés – a több évtizedes kiváló módszertani hagyományok és a tantárgyi program megújítása, piacképessé tétele ellenére – az alacsony, jóllehet reális hallgatói létszám miatt semmiképpen sem rentábilis. A hivatalos megítélés a kimagasló teljesítményű szellemi műhelyt és a kultúrdiplomáciai missziót nemigen tekinti elegendő súlyúnak a mérleg másik serpenyőjében azzal szemben, hogy a tanszék a saját oktatóinak „eltartását” nem tudja biztosítani a hallgatói normatív támogatásokból, illetve költségtérítéssel befizetésekből. Meggyőződésünk ugyanakkor, hogy a missziós szerepnek a súlya a nehézségek növekedésével egyenes arányban tovább nő, hiszen az orosz tanszék ebben a határ menti térségben geopolitikai helyzeténél fogva lassan az egyetlen olyan kvalifikált nyelvi bázis marad, amely Ukrajnán keresztül Oroszország számára viszonylag hamar elérhető, Magyarország számára pedig a kölcsönös együttműködéshez nélkülözhetetlen kulturális támaszpontot jelent.

Az orosz nyelvi képzési programok módosulásának sarokkövei

Az új igényeknek megfelelő kínálat nyújtásával a tanszék képzési profilja az utóbbi 15 évben alapvetően megváltozott.

1. Az orosz szakosok más nyelvszakra való átképzése a '90-es években kezdődött el. Ettől függetlenül az orosz nyelvi programokat 1993-ig az idegen nyelv és irodalom szakokra vonatkozó klasszikus korábbi képesítési követelmények határozták meg,³ melyeknek a középpontjában a magas szintű (felsőfokú) nyelvtudás, a nyelvészet és az irodalomtörténet elméletileg megalapozott ismerete állt. Ekkor az úgynevezett egységes tanárképzés koncepcióját tűzte ki célul a kormányzat. Kereteit 8 félévben határozta meg, melyben 1200 óra állt rendelkezésre. 70%-ban elméleti, 30%-ban gyakorlati felkészítést írt elő. Az előbbi a történeti és összehasonlító nyelvészet, a leíró nyelvészet mellett a klasszikus irodalomtudományi diszciplínák (szláv mitológia és népköltészet, a középkori orosz irodalom történeti és kultúratörténeti háttere, az orosz

² *40 éves az Orosz Nyelv és Irodalom Tanszék Nyiregyházán (1964–2004)*. (Szerk.: Cs. Jónás Erzsébet) Krúdy Kiadó: Nyiregyháza, 2004. pp. 14–30.

³ Az Orosz Nyelv és Irodalom szak egyetemi és főiskolai szintű képesítési követelményei. (Szerk.: Szalamin Edit) Az Oktatási Minisztérium dokumentuma, 1993.

klasszicizmus, szentimentalizmus, romantika, szimbolizmus, akmeizmus, futurizmus, a modern orosz irodalmi iskolák) bemutatása, valamint a művelődéstörténeti tanulmányok jelentették. A gyakorlati képzés a felsőfokú nyelvvizsga témaköreinek társalgási ismeretét, a fordítási és szövegértési készségeknek a kialakítását célozta meg.

2. 1997–98-ban az egységes egyetemi szintű tanárképzés koncepciója az akkreditáció lefolytatása ellenére nem folytatódott.⁴

1999-ben, az új oktatáspolitikai és gazdasági igényeknek megfelelően, s a '95-ös megszorításokat követően szükségesnek látszott, hogy a nyelvi szakbizottságok változtassanak az elméleti és gyakorlati képzés arányain, és legalább a főiskolai szinten – a nyíregyháziak kezdeményezésére – bevezessék az alkalmazott nyelvtudományok közül a fordítástudományi és pragmalingvisztikai stúdiumokat. A 2001-ben életbe lépett képesítési követelményekben már az egyetemi 1350, illetve a főiskolai maximum 1200 óraszám mellett megjelennek a kreditmennyiségek is.⁵ Az egyetemi képzés 150 kreditet, a főiskolai ekkor minimálisan 95-öt tartalmazott. Az elmélet és a gyakorlat aránya is elmozdult. Az egyetemen 34%-ban, a főiskolán 44%-ban határozták meg a gyakorlati stúdiumokat.

3. 2004-től elkezdődött az EU-ban célul kitűzött bolognai modell előkészítése. Az ennek szellemében készült képesítési követelmények a programot két szintre osztották. A 6 féléves BA alapképzésre 4 féléves MA mesterképzés, majd erre 6 féléves PhD képzés épül. Csak ez az MA képzés jogosít a jövőben a tanárképes diploma megszerzésére. A kreditszám a BA-ban 180, az erre ráépülő MA-ban 120 pont lett. 2006 szeptemberétől a főiskolai képzésben a hallgatók csak a nem tanárképes BA program szerint tanulnak. A szak megnevezése is változott. 2006-tól a neve „szlavisztika, orosz alapszakos bölcsész”. A BA képzésben a gyakorlati tárgyak aránya 54%-ra nőtt.⁶

A piaciorientált alapképzés az előzőeknél is célirányosabban a *gyakorlati életben* még jobban *használható* ismereteket preferálja a diszciplináris szaktudományokkal szemben. A 120 kredites, alapvetően hagyományos filológiai tárgyak s a 10 pedagógiai diszciplína után a specializációk immár 50–50 kredit értékben kínálják a piacképes orosz nyelvismereti stúdiumokat a gazdasági nyelv, az ügyintézés és a turizmus szakterületeiről.

A nyíregyházi idegen nyelvi képzések kihasználják a helyi lehetőséget. Itt működik az ország egyetlen Gyorsírás és Gépírás Szaktanszéke, amely a BA keretében *Idegen nyelvi ügyintéző* 50 kredites specializációs képzést hirdet a nyelvi tanszékkel közös program keretében. Ez a program az orosz nyelvre vonatkozóan a következő kompetencia-ismereteket biztosítja: írott nyelvi kommunikáció (szövegszerkesztés, táblázatkezelés, levelezési és jegyzőkönyv-vezetési ismeretek), irodai kommunikáció (ügyviteli és irodaszervezési, valamint ügyfélszolgálati ismeretek stb.).

⁴ A MAB elnökének 1392/III/98. számú levele: Állásfoglalás és indoklás a benyújtott Egyetemi szintű orosz nyelv és irodalom szak szakindítási kérelméről (Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza)

⁵ Az Orosz Nyelv és Irodalom szak egyetemi és főiskolai szintű képesítési követelményei. (Szerk.: Ferincz István) Az Oktatási Minisztérium dokumentuma, 2001.

⁶ Szlavisztika alapszak képesítési követelményei az OKM honlapján. In: *Alapképzési és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményei*. 2006. okt. 9. (<http://www.okm.gov.hu/main.php?folderID=638>)

Az alábbiakban tekintjük át korszakonként a nyíregyházi Orosz Nyelv és Irodalom Tanszéken használt oktatási programokat. (A soron következő változásokat félkövérrel emeltük ki.)

Figyelmet érdemel ezek összevetésében, hogy az 1998/99. tanévtől a piaciorientált ismereteket nyújtó új tárgyak száma (üzleti nyelv, üzleti levelezés, elektronikus kommunikáció, sajtónyelvi szövegértés stb.) 3-ról a 2004/05. évi kredit alapú kínálatban 35-re nő. A 2006/07. évben induló BA szlavisztika alapszak orosz szakirányában pedig ez az arány a professzionális irodatechnikai, ügyintézői ismeretekkel együtt már 50 kreditese önálló modul képez.

OROSZ SZAKOS KÉPZÉSI PROGRAMOK NYÍREGYHÁZÁN

1991/92. tanév

Orosz nyelv és irodalom szakos tanári szak tantervi hálója

(ai = aláírás, gjj = gyakorlati jegy, K = kollokvium, Sz = Szigorlat, Av = Alapvizsga, ÁV = államvizsga)

(Ez tekinthető kiindulási állapotnak: 8 félév, 1200 óra)

Tantárgy	I. félév	II. félév	III. félév	IV. félév	V. félév	VI. félév	VII. félév	VIII. félév	
Bevezetés a szlavisztikába	30 ai (1+1)	15 K (0+1)							
Orosz fonetika		30 gjj (1+1)							
Nyelv- és stílusgyakorlat	60 gjj (0+4)	60 gjj. K (0+4)	60 gjj (0+4)	60 gjj. Av (0+4)					
Gyakorlati orosz nyelvtan	30 gjj (0+2)	30 gjj (0+2)	15 gjj (0+1)	30 gjj (0+2)					
Rendszerező orosz nyelvtan					30 K (1+1)	30 gjj (1+1)	30 Sz (1+1)		
Orosz irodalom			15 gjj (0+1)	15 gjj (0+1)	45 gjj (1+2)	60 K (1+3)	60 gjj (1+3)	60 Sz (1+3)	
Kultúratörténet			30 gjj (1+1)	30 gjj (1+1)	30 K (1+1)				
Országismeret						30 gjj (0+2)	30 gjj (0+2)		
Szak-módszertan				30 K (1+1)	45 gjj (0+3)			ÁV	
Tanítási gyakorlat /záró						45 ai (0+3)	30 gjj (0+2)	30 (záró) gj (0+2)	
Kötelező spec. koll.						15 gjj (0+1)	15 gjj (0+1)		
Heti óraszám	8 ó	9 ó	8 ó	11 ó	10 ó	12 ó	11 ó	6 ó	
Félévi óraszám	120	135	120	165	150	180	165	90	=1125

1998/99. tanév

Orosz nyelv és irodalom szakos tanári szak tantervi hálója

(ai = aláírás, gyj = gyakorlati jegy, K = kollokvium, Sz = Szigorlat, Av = Alapvizsga, Zv = Záróvizsga)

(Első változtatások a piacorientált képzés felé, 8 félévre maximum 1200 órában)

Tantárgy	I. félév	II. félév	III. félév	IV. félév	V. félév	VI. félév	VII. félév	VIII. félév	
Bevezetés az orosz nyelvészeti tanulmányokba	30 K								
Fonetikai gyakorlatok	30 gyj								
Gyakorlati orosz nyelvtan	30 gyj	30 gyj						Zv	
Nyelv- és stílusgyakorlat	45 gyj	45 gyj	45 gyj	45 gyj Av				Zv	
Középkori orosz kultúra		30 K	30 K						
Orosz üzleti nyelv		30 gyj	30 gyj						
Orosz üzleti levelezés			30 gyj	30 gyj					
Fordításstiliztika				30 K					
Kultúratörténet XVIII–XIX. század				30 K					
Módszertan				30 K	30 gyj			Zv	
Szláv nyelvtörténet					30 K				
Orosz fonetika, fonológia					30 K				
Az orosz névszók					30 K				
Orosz irodalom XIX. század					30 K	30 Sz			
Országismeret XX. század						30 K			
Az orosz íge						30 K			
Az orosz szintaxis							30 Sz		
Orosz irodalom 1917-ig							30 K		
Orosz irodalom 1917 után								30 Sz	
Kötelező spec. koll.					30 gyj	30 gyj	30 gyj	30 gyj	
Tanítási gyakorlat						30 ai	30 gyj		
Zárótanítás								30 gyj	
Heti óraszám kb.	9 ó	9 ó	9 ó	11 ó	12 ó	10 ó	8 ó	6 ó	
Félévi óraszám	135	135	135	165	180	150	120	90	=1110

Az OR 2404 – OR2308-ból teljesítendő kreditszám: 8, az OR 1306 letételéhez

Tantárgy neve	Kód	Óraszám		Teljesítés (kredit)		Előfeltétel	1	2	3	4	5	6	7	8
		ea.	gyak.	szk.	kreditp.									
Orosz nyelvi országismeret	OR 2404		2	G	2	–				+				
Országismeret XX. század	OR 2405	2		K	3	–					+			
Orosz nyelvi országismeret	OR 2406		2	G	2	–						+		
Kontrasztív szövegsemantika	OR 2216		2	G	2	–							+	
Orosz irodalom XX. század	OR 2307		2	G	2	–							+	
Orosz irodalom XX. század	OR 2308		2	G	1	OR 2307								+
Összesen:					12									

Az OR 2210 – OR 9285-ből teljesítendő kreditszám: 10

Tantárgy neve	Kód	Óraszám		Teljesítés (kredit)		Előfeltétel	1	2	3	4	5	6	7	8
		ea.	gyak.	szk.	kreditp.									
Kiejtés, intonációs gyakorlat	OR 2210		2	G	2	–	+							
Szlovák nyelv (kezdő)	OR 2701		2	G	2	–	+							
Szlovák nyelv (haladó)	OR 2702		2	G	2	–		+						
Sajtónyelv	OR 2105		2	G	2	–		+						
Orosz lexikológia	OR 2201	2		K	2	–		+						
Orosz üzleti protokoll	OR 2505		2	G	2	–		+						
Orosz üzleti levelezés	OR 2503		2	G	2	–		+						
Orosz üzleti levelezés	OR 2504		2	G	2	OR 2503			+					
Fordításstilisztika	OR 2601	2		K	3	–			+					
Szláv összehasonlító nyelvészet	OR 2211	2		K	3	–			+					
Az orosz névszók	OR 2212		2	G	2	–					+			
Az orosz tanítás magyarországi története	OR 2506	2		K	3	–					+			
Az orosz ige	OR 2213		2	G	2	–						+		
Kontrasztív szövegsemantika	OR 2215		2	G	2	–						+		

Műfordításelemzés (orosz irodalmi anyagon)	OR 3603		2	G	2	–	
Műfordítási gyakorlat	OR 3604		2	G	2	–	
Az idegen nyelv oktatásának integrációja más tantárgyakkal	OR 3605	2		K	3	–	
Szlovák nyelv (haladó)	OR 3701		2	G	2	–	
Szlovák nyelv (haladó)	OR 3702		2	G	2	–	
Orosz nyelv	OR 3703		2	G	2	–	Csak nemzetközi kapcsolatok szakos hallgatóknak
Orosz nyelv	OR 3704		2	G	2	OR 3703	Csak nemzetközi kapcsolatok szakos hallgatóknak
Orosz nyelv	OR 3705		2	G	2	OR 3704	Csak nemzetközi kapcsolatok szakos hallgatóknak
Orosz nyelv	OR 3706		2	G	2	OR 3705	Csak nemzetközi kapcsolatok szakos hallgatóknak

2006 szeptemberétől

Szlavisztika alapszak. Orosz szakirány (BA)

(A bolognai modell szerint tanárszak nélkül 6 félévre, 180 kreditben hirdetett program.

Ebből az egyik 50 kredites specializáció a piacképes, professzionális idegen nyelvi
ügyintéző képzés)

Tantárgy neve	Tantárgy kódja	Heti kontakt óraszám		Félévi köv.	Kredit- pont	Meghirdetés ajánlott féléve					
		ea.	gy.			1	2	3	4	5	6
ALAPKÉPZÉS (180 kredit)											
ALAPOZÓ ISMERETEK (10 kredit)											
Informatika	AIB1001	0	2	G	2	X					
Kommunikáció	AIB1003	2	0	K	2	X					
Társadalmi ismeretek	AIB1010	2	0	K	2		X				
Könyvtárismeret	AIB1009	2	0	K	2		X				
Filozófiatörténet	AIB1002	2	0	K	2	X					

SZAKMAI TÖRZSANYAG (110 kredit)										
A) Szakmai alapozó modul (47 kredit)										
Általános szláv kultúratörténet	OUB1101	1	0	K	4	X				
Általános szláv országismeret	OUB1102	1	0	K	3		X			
Kultúratörténet és országismeret I. Kultúratörténet XVIII–XIX. század	OUB1103	1	0	K	4			X		
Kultúratörténet és országismeret II. Kultúratörténet XX. század	OUB1104	1	0	K	4				X	
Irodalmi műelemzés I. Műelemzés XVIII–XIX. század	OUB1105	0	2	G	3		X			
Irodalmi műelemzés II. Műelemzés XIX. század	OUB1106	0	2	G	3			X		
Irodalmi műelemzés III. Műelemzés XX. század	OUB1107	0	2	G	3				X	
Irodalmi műelemzés IV. Műfordítás-elemzés	OUB1108	0	2	G	3				X	
Kultúraszemiotika. Bevezetés a kultúraszemiotikába	OUB1109	2	0	K	4		X			
Másik szláv nyelv és kultúra I. Másik szláv nyelv és kultúra 1.	OUB1110	0	2	G	2		X			
Másik szláv nyelv és kultúra II. Másik szláv nyelv és kultúra 2.	OUB1111	0	2	G	2			X		
Másik szláv nyelv és kultúra III. Másik szláv nyelv és kultúra 3.	OUB1112	0	2	G	2				X	
Másik szláv nyelv és kultúra IV. Másik szláv nyelv és kultúra 4.	OUB1113	0	2	G	2					X
Szláv összehasonlító nyelvészet	OUB1114	2	0	K	4		X			
Szláv folklór	OUB1115	1	0	K	4				X	
B) Választott nyelv speciális ismeretei (63 kredit)										
Orosz szakirányú ismeretek										
Orosz nyelvi kommunikáció I. Orosz nyelv- és stílusgyakorlat 1.	OUB2116	0	3	G	4	X				
Orosz nyelvi kommunikáció II. Orosz nyelv- és stílusgyakorlat 2.	OUB2117	0	3	G	4		X			
Orosz nyelvi kommunikáció III. Orosz gyakorlati nyelvtan 1.	OUB2118	0	2	G	3	X				
Orosz nyelvi kommunikáció IV. Orosz gyakorlati nyelvtan 2.	OUB2119	0	2	G	3		X			
Orosz nyelvi kommunikáció V. Orosz fonetika 1.	OUB2120	0	2	G	3	X				
Orosz nyelvi kommunikáció VI. Orosz fonetika 2.	OUB2121	0	2	G	3		X			

Orosz szövegsemantika I. Orosz szövegértés 1.	OUB2122	0	2	G	2	X						
Orosz szövegsemantika II. Orosz szövegértés 2.	OUB2123	0	2	G	2		X					
Orosz szövegsemantika III. Orosz sajtónyelv	OUB2124	0	2	G	2			X				
Orosz lexikológia	OUB2125	2	0	K	3			X				
Orosz nyelvi pragmatika I. Orosz fordítástechnika	OUB2126	0	2	G	2		X					
Orosz nyelvi pragmatika II. Orosz üzleti nyelv 1.	OUB2127	0	2	G	3		X					
Orosz nyelvi pragmatika III. Orosz üzleti levelezés 1.	OUB2128	0	2	G	3		X					
Nyelvi alapvizsga	OUB2129	0	0	K	2		X					
Szláv nyelvtörténet	OUB2130	2	0	K	3					X		
Orosz leíró nyelvtan I. Orosz morfológia 1. A névszók	OUB2131	1	0	K	3			X				
Orosz leíró nyelvtan II. Orosz morfológia 2. Az ige	OUB2132	1	0	K	3				X			
Orosz leíró nyelvtan III. Orosz szintaxis	OUB2133	2	0	K	4					X		
Kommunikáció és fordításelméletek. Orosz fordításelmélet	OUB2134	2	0	K	3				X			
Nyelvi vizsga	OUB2135	0	0	K	4							X
Szakedolgozat	OUB2136	0	0		4							X
TANÁRI SZAKOT MEGALAPOZÓ ISMERETEK (10 kredit)												
Gondolkodók a nevelésről	TKB1101	2	0	K	3			X				
A nevelés társadalmi alapjai	TKB1202	2	0	K	3				X			
Bevezetés a pszichológiába	TKB1103	2	0	K	2	X						
A tanárjelölt személyiség- fejlesztése	TKB1204	0	2	gy	2	X						

**Idegen nyelvi ügyintéző specializáció (50 kredit)
a Gyorsírás és Gépírás Tanszékkal együtt**

**Idegen nyelvi ügyintéző modul tantervi hálója (Gyorsírás és Gépírás Tanszék)
(30 kredit – 450 óra)**

Tantárgy neve	Félév és óraszám						Számonkérés típusa	Kreditpont
	1	2	3	4	5	6		
Írott nyelvi kommunikáció: 255 óra								17
Elektronikus írástechnika			30	30	30		Gyakorlati jegy	6
Információtechnológia és információkezelés				30	15		Gyakorlati jegy / Kollokvium	3
Levelezési és jegyzőkönyvvezetési ismeretek				30	30		Gyakorlati jegy	4
Idegen nyelvű írásbeli kommunikáció					30	30	Gyakorlati jegy	4
Irodakommunikáció: 195 óra								13
Általános üzleti és titkári kommunikáció			15	15	30	30	Kollokvium / Gyakorlati jegy	6
Ügyviteli és irodaszervezési ismeretek és gyakorlat			15	15	30		Kollokvium / Gyakorlati jegy	4
Konfliktuskezelés és tárgyalástechnika						15		1
Idő- és projektmenedzsment						15	Kollokvium	1
Rendezvényszervezés						15	Kollokvium	1
								30

Szabadon választható tárgyak

Tantárgy neve	Félév és óraszám						Számonkérés típusa	Kreditpont
	1	2	3	4	5	6		
Írásfejlesztő gyakorlat			30	30			Gyakorlati jegy	4
Irodai egészségtan és ergonómia					15		Kollokvium	1
Ügyfélszolgálati ismeretek						15	Kollokvium	1

**Az orosz nyelvi modul tantervi hálója (Orosz Nyelv és Irodalom Tanszék)
(20 kredit – 210 óra)**

Tantárgy neve	Félév és óraszám						Számonkérés típusa	Kreditpont
	1	2	3	4	5	6		
Orosz nyelvi kommunikáció I. Orosz nyelv- és stílusgyakorlat 3/3. (új lexika)			45				Gy	4
Orosz nyelvi kommunikáció II. Orosz nyelv- és stílusgyakorlat 4/3. (új lexika)				45			Gy	4
Orosz nyelvi pragmatika I. Orosz fordítástechnika			30				Gy	2
Orosz nyelvi pragmatika II. Orosz üzleti nyelv 1.			30				Gy	3
Orosz nyelvi pragmatika III. Orosz üzleti levelezés 1.			30				Gy	3
Orosz szövegsemantika III. Orosz sajtónyelv			30				Gy	2
Orosz nyelvi pragmatika III. Orosz nem verbális kommunikáció					30		K	2
								20

Szabadon választható tárgyak

Tantárgy neve	Félév és óraszám						Számonkérés típusa	Kreditpont
	1	2	3	4	5	6		
Orosz nyelvi pragmatika V. Orosz tárgyalástechnika						30	K	2
Kultúratörténet és országismeret I. Orosz nyelvi országismeret						30	K	2
Orosz nyelvi pragmatika IV. Orosz elektronikus kommunikáció						30	K	2

Megjegyzés: A specializáció moduljait az Orosz Nyelv és Irodalom Tanszék a mintatantervben megjelölt időben (III–IV–V–VI. félév) hirdeti meg.

Az orosz szakos képzést befolyásoló külső tényezők

Az orosz nyelvet a rendszerváltozás után negatív politikai konnotáció sújtotta.

Még ma is él egyfajta politikai ellenérzés az egykori Szovjetunió utódállamaival szemben, miközben mindenki sajnálkozva konstatálja az elveszített keleti piacokat. Sokáig számon tartottuk a Moszkvába szállított szabolcsi almát, a nyíregyházi konzervgyár odakint kapós termékeit, az Ikarus buszokat és a magyar borok felvevőpiacát – a régi szovjet birodalmat.

Jó lenne visszakerülni a külkereskedelemben a rendszerváltás óta helyünket elfoglaló németek, franciák, angolok, japánok mellé. Kulturális hívószavakra már alig reagál a mai magyar utca embere – ki volt Puskin, Tolsztoj, Csehov, kik az ikonfestészet képviselői, a nagy orosz zeneszerzők stb. –, ám a fiatal közgazdászok, külkereskedők privát úton nagy tömegben kezdik el ismét az orosz nyelv intenzív elsajátítását. A vállalkozói szféra viszont még mindig úgy véli, hogy ha kell, majd megveszi az oroszul tudókat „aprópénzért kilóra”, mondván: annyian vannak. Ebben van a nagy tévedés! Hiszen a kötelező jellegű oroszoktatás eltörlése a '90-es években gyakorlatilag egyet jelentett az oroszoktatás megszüntetésével. Közoktatásunk szankciónyszerűen likvidálta az oroszoktatás több évtized alatt kialakított tudományos-metodikai potenciálját. Már nincs kit „megvenni”, mert kiöregedtek mindazok, aki a két kultúrát, a magyart és az orosz egyaránt magas szinten ismernék, s veszélyben vannak a szaktanárszékek is. A huszonnegyedik órában vagyunk, hogy ezen – akár önző gazdasági érdekből, akár a kulturális misszió súlyát végre komolyan belátva – az oktatáspolitikai vezetői változtassanak.

Az orosz nyelv jelenlegi mellőzöttsége ellentmond az ország gazdasági, kereskedelmi, kulturális érdekeinek. Az orosz nyelv által lefedett terület a világ egyik leghatalmasabb piaca, ahová visszajutni elsőrendű érdeke a magyar gazdaságnak. Oroszul jól kommunikáló szakemberek segítségével bejutási esélyeink erre a piacra lényegesen javulhatnának. Bár új programok jelentek meg az orosz szakos képzésben, a megvalósítás keretei szűkre szabottak, hiszen a közoktatást és a felsőoktatást a '90-es évektől kezdve folyamatos anyagi megszorítások terhelik: nincs pénz a kötelező angol mellett a fakultatív oroszra, nincs pénz a hallgatói mamutlétszámú szakok prioritása mellett a minimális létszámuk ellenére is kulturális missziót betöltő kis szakok fejlesztésére, amilyenné az orosz is vált az idők során.

Várhatóan „EU-hídország” szerepünket is figyelembe véve az angol, német, francia mellett az orosz a harmadik–negyedik legfontosabb idegen nyelv Magyarországon. A Nyíregyházi Főiskola ad otthont az oroszon kívül az ország egyetlen főiskolai székhelyű, önálló, egyetemi szintű Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszékének. A szakpárban való képzés az orosz és más nyelvszak piacképességét már eddig is bizonyította. 2006-tól a fő alapszak mellett az orosz nyelv kis szaknak, úgynevezett 50 kredit minor BA szaknak is választható. A piac igényeit kiszolgáló, specializációként is választható tárgyak sora biztosítja a gyakorlati hasznosíthatóságot.

Országos viszonylatban Kárpátalja közelsége miatt a hallgatók nyelvismereti szintje, beszédkészsége itt jobb az átlagosnál. A Nyíregyházi Főiskolán – ebben az oroszul beszélőkhöz legközelebbi, határszéli régióban – az egyetemi szintű MA orosz nyelvi diszciplináris bölcsész mester szak indítása is indokoltnak és megvalósíthatónak tűnik a közeli jövő perspektívájaként.

Végezetül tekintsük át az alábbiakban időrendbe szedve azokat a külső tényezőket, amelyek az orosz szakos képzésre nézve mégis bizonytalan jövőképet prognosztizálnak:

1985 – Új idegen nyelvi tanszékek létrehozása a főiskolákon.

1989 – Rendszerváltozás: az orosz oktatás nem kötelező, helyére a közoktatásban az angol lép.

1990 – Megkezdődik az orosz szakosok átképzése a 3 éves nyugati nyelvi tanárképzés keretében.

1995 – Leépítések az oktató karban (110 oktató kapott felmentést).

1996 – Normatív finanszírozás bevezetése a közoktatásban és a felsőoktatásban (a hallgatói létszám határozza meg a pénzügyi bevételt).

2000 – Felsőoktatási integráció (az egyetemek és főiskolák összevonásával cél a további megtakarítás).

2004 – Bolognai modell előkészítése a felsőoktatásban (a BA képzéssel megszűnik a főiskolai tanári diploma).

2006 – A BA képzés kezdete. A 3 éves képzés nem ad szakmai diplomát.

2008 – A felsőoktatási törvény módosításaként életbe lép a FER (fejlesztési hozzájárulás: a hallgatóknak és családjuknak sokkal több anyagi áldozattal jár a képzésben való részvétel).

Tudásközpontú társadalmunkban egy felkészült, igényes szakmai háttérrel rendelkező, értékes képzési ág iránti felelősség – ilyen a jelenlegi szlavisztikán belül az orosz szakirány – a magyar köz- és felsőoktatásban a jövő nemzedékei számára is tervező döntéshozóknak közös ügye kell hogy legyen. Ehhez segít szerény adalékul jelen állapotfelmérésünk a Nyíregyházi Főiskola Orosz Nyelv és Irodalom Tanszékén.